

UVOD

Sa nastankom prvih državnih uređenja stvorila se i potreba da se njihovo funkcionisanje finansira. Način finansiranja države se kroz istoriju mijenjao, počev od starog vijeka gdje su porezi predstavljali sekundarni izvor prihoda, preko srednjeg vijeka gdje počinju da se primijenjuju u vidu plaćanja poreza na zemlju i naslijeđe ili poreza na glavarinu, do danas kad porezi predstavljaju najizdašniji izvor punjenja budžeta bez kojih država ne bi mogla da funkcioniše i finansira javna dobra i zajedničke potrebe, kao što su odbrana, zaštita svojine i prava građana, javni red i mir, obrazovanje, zdravstvo, infrastruktura ali ni da obezbijedi pravni i socijalni okvir, redistribuira resurse ili stabilizuje privredu.

Svakoj državi treba novac za finansiranje funkcija koje obavlja. Bez poreza iz kojih finansira svoje aktivnosti, jednostavno ne bi mogla postojati. Oporezivanje fizičkih i pravnih lica najvažniji je izvor prihoda današnjih država. Porezi međutim, nisu samo instrument za obezbjeđenje prihoda države. Oni su veoma važan instrument upravljanja ekonomijom i instrument obezbjeđenja društvene pravde.

Klasifikacije poreza veoma su brojne, jer se zasnivaju na različitim kriterijumima, od kojih su osnovni: direktni i indirektni porezi. Najvažnija je podjela na direktne i indirektno. Njome se najlakše i najoptimalnije postižu i ekonomski i politički ciljevi poreskog sistema države i njenog društveno – ekonomskog sistema. Ipak, i ovdje postoje različita gledišta vezana za kriterije podjele poreza na direktne i indirektno. Danas mnogi finansijski teoretičari savremenu državu nazivaju „poreskom državom“ jer žele naglasiti kakav značaj za nju ima poreski sistem.

U ovom radu prikazan je uticaj naplate direktnih poreza na javni prihod u RS, te predloženi način naplate istih od strane nadležne institucije Poreske uprave, mjere koje bi na neki način unapredile sistem naplate direktnih poreza, te na taj način dovele do efikasnijeg i efektivnijeg rada nadležnih institucija.

Direktni porezi su u nadležnosti entiteta, obuhvataju: porez na dobit, porez na dohodak, porez na imovinu, porez na igre na sreću i zabavne igre, porez na upotrebu, držanje i nošenje dobara, a Indirektni porezi su: porez na dodatnu vrijednost, akcize i carine, u nadležnosti zajedničkih institucija BiH, odnosno pod kontrolom Uprave za indirektno oporezivanje.